

[Bodil Koch.]

men jeg kan ikke lide, han siger, at Vorherre har sat den der. For mig er det, som om dette lovforslag sigter videre, end det siger, som om det ligesom vil søge frem til, at vi kan garantere fromhed og kristelighed. Den garanti kan ikke gives. I hvert fald vil jeg ikke mene, at man kan arbejde med det problem, der gemmer sig i dette lovforslag, sammen med det andet forslag om ændringer i menighedsrådsloven, vi har for i øjeblikket. Man må, hvis man skal gå videre med sagen, nedsætte et specielt udvalg, hvori vi kan overveje betimeligheden af at drøfte dette spørgsmål videre, og jeg kan i og for sig ganske klart på mit partis vegne love, at vi dér vil være villige til en både fordomsfri og grundig undersøgelse af spørgsmålet.

Inger Gautier Schmit: Når man tænker på, hvor vanskeligt det danske folk har ved at få gennemført ændringer i vor forfatning, må man så meget mere beundre den grundlovgivende forsamling, som i løbet af ganske kort tid fik skrevet Danmarks riges grundlov, og det må anses for ganske naturligt, at enkelte paragraffer i denne grundlov indskrænkede sig til at blive løfteparagraffer, idet man simpelthen ikke havde tid til at udarbejde forslag i enkeltheder om disse store, vigtige spørgsmål.

Jeg tænker her navnlig på spørgsmålet om folkekirken, på grundlovens § 73, som udtaler, at folkekirkens forhold ordnes ved lov. Man kan jo ikke sige, at det danske folk ikke har bestræbt sig for at opfylde denne løfteparagraf. Som den ærede sidste taler var inde på, har man gentagne gange i rigsdagen i disse 100 år forsøgt at finde frem til en form, som kunne siges at være en opfyldelse af § 73. Men det mærkelige er, at til trods for at man nedsatte udvalg og kommissioner med den opgave for øje at skabe en kirkeforfatning, som der altid et helt andet resultat ud af disse udvalg og kommissioner. Man kan se, at det udvalg, som blev nedsat i 1853, fremkom med et stort forfatningsudkast, som imidlertid ikke blev omsat til virkelighed, ikke blev forelagt på rigsdagen; derimod så man loven om sognebåndsløsning blive gennemført kort tid efter. Ligeledes så man, at den store kommission af 1868 heller ikke satte frugt i form af en kirkeforfatning; tværtimod mødte denne tanke, ikke mindst fra gejstlighedens side, en absolut modstand. Derimod så valgmenighedsloven dagens lys, en lov, som sikkert har været af overordentlig stor betydning for den danske folkekirkes opretholdelse.

Går vi til dette århundrede, ser vi, at

kirkeminister J. C. Christensen gennemførte menighedsrådsloven, men han fik den ganske vist kun gennemført ved løfte om, at et nyt kirkeligt udvalg skulle blive nedsat. Dette udvalg, som blev nedsat i 1903, fremkom også med forslag om en kirkeforfatning, og her sad dog en mand som biskop Rørdam og andre meget betydelige kirke-mænd, men heller ikke deres forslag om en kirkeforfatning blev af senere kirke-ministre forelagt den høje rigsdag; derimod fortsatte man med en udvidelse af menighedsrådsloven. I 1920 nedsatte kirke-minister J. C. Christensen et kirkeligt udvalg til at forberede sammenslutningen af de sønderjydske landsdele med det gamle land, men heri var ikke indføjet, at man skulle tilsigte et kirkeforfatningsforslag, men kun en fælles kirkelig lovgivning også for disse landsdele.

Imidlertid levede tanken om en kirkeforfatning hos forskellige kirkeligt interesserede mennesker, og dette gav sig udslag i, at man i 1924, da socialdemokratiet kom til magten, fremkom med forslag om nedsættelse af et kirkeligt udvalg. Ganske vist skulle dette efter socialdemokratiets mening tage sigte på en adskillelse af stat og kirke, og jeg kunne naturligvis ikke andet end glæde mig over den sidste ærede talers udtalelse om, at socialdemokratiet i så henseende havde ændret sin opfattelse og kirkepolitik, idet det ærede medlem udtalte, at tanken om en adskillelse af stat og kirke ikke for tiden levede indenfor dette partis rækker.

Om dette kirkelige udvalgs nedsættelse førtes der en hård strid i hele 4 år, fra 1924 til 1928. Socialdemokratiet blev her støttet af det konservative folkeparti, som også ønskede et kirkeligt udvalg nedsat, ganske vist ikke med det formål at adskille stat og kirke, men netop med det modsatte formål, at opbygge en kirkeforfatning for folkekirken indenfor staten, altså stadig under rigsdagens ledelse. Efter disse 4 års kamp, kan jeg godt sige, om dette spørgsmål, hvor oppositionen kom fra det radikale parti og venstrepartiet, blev det kirkelige udvalgs nedsættelse omsider vedtaget med een stemmes majoritet.

Man kan jo sige sig på forhånd, at når udvalget blev nedsat med en så ringe majoritet og de, der var interesseret i udvalgets nedsættelse, havde så forskellige formål med dets arbejde, gik dette kirkelige udvalg faktisk ind til en næsten overmenneskelig opgave.

Fra socialdemokratiets side blev der straks forelagt et vægtigt forslag om fuld-